

การอ้างถึงบุคคลในนวนิยายภาษาไทยและนวนิยายภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษา เรื่อง “ความสุขของกะทิ”*

สุภานิช เนตรสุขแสง¹ และ ชลธิชา บำรุงรักษ์¹

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการอ้างถึงบุคคลเบรียบเที่ยบรรทัดนวนิยายภาษาไทยกับนวนิยายภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาเรื่อง “ความสุขของกะทิ” ผู้วิจัยเก็บข้อมูลลักษณะการอ้างถึงบุคคลในนวนิยายทั้ง 2 ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า การอ้างถึงบุคคลที่พบทั้งในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยและฉบับแปลภาษาอังกฤษ มี 4 ลักษณะ ได้แก่ 1. การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม 2. การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ 3. การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล 4. การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ ส่วนการอ้างถึงด้วยสรรพนามอรูปเป็นนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบการแปลการอ้างถึงจากนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยเป็นนวนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษ พบว่า (ก) การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 1 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม (ข) การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึง 4 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม คำเรียกญาติ ชื่อบุคคล และคำแสดงอาชีพ (ค) การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคลในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และชื่อบุคคล (ง) การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพในต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และคำแสดงสถานภาพ (จ) การอ้างถึงด้วยสรรพนามอรูปในต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และชื่อบุคคล

คำสำคัญ: การอ้างถึง การแปล นวนิยาย

Referring Expressions in Thai and English Versions of Novel: a Case Study of “The Happiness of Kati”

Supanit Netsuksang¹ and Cholticha Bamroongraks¹

¹Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Abstract

The objective of this research is to study the referring expression comparing between Thai and English versions novel: a case study of “The Happiness of Kati”. The researcher collected information about the characteristics of the references in both Thai and English versions novel. The study indicated that there were similar 4 characteristics of referring expression in the Thai and English version of novel:

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง “การอ้างถึงบุคคลและการแสดงเวลาในนวนิยายภาษาไทยและนวนิยายภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษา เรื่อง “ความสุขของกะทิ”” อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์

personal pronoun kinship term, proper name, and status term. While zero pronouns were found in only the Thai novel. When comparing the translation of person references between Thai and English versions novel, I found that (a) the reference by using personal pronoun in the original Thai novel had translated in 1 way: personal pronoun. (b) the reference by using kinship term in the original Thai novel had translated in 4 ways: personal pronoun, kinship term, proper name and occupation term. (c) the reference by using proper name in the original Thai novel had translated in 2 ways: personal pronoun and status term. (d) the reference by using status term in the original Thai novel had translated in 2 ways: personal pronoun and status term. (e) the reference by using zero pronouns in the original Thai novel had translated in 2 ways: personal pronoun and proper name.

Keywords: reference, translation, novel

1. บทนำ

เรื่องเล่าเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวจากผู้เล่าไปสู่ผู้รับสาร โดยเรื่องที่เล่าอาจจะเป็นเรื่องราวดีแท่งขึ้นมา อาจเป็นเรื่องที่ได้กล่าวถึงบางสิ่งบางอย่างที่เกิดขึ้นมาแล้ว หรือเป็นเรื่องที่กล่าวถึงประสบการณ์ของผู้เล่าก็ได้ เหตุการณ์ที่เกิดในเรื่องเล่าจะเป็นเหตุการณ์ที่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเรื่อง เช่น ครอบครัว ของเรื่องเล่า มีตัวละคร บพsnana เวลา และสถานที่ ที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะมีแห่งเดียวหรือหลายแห่งก็ได้ (Longacre, 1993; ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2544) เรื่องเล่าสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท เช่น ดำเนิน นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องเล่าประเภทนวนิยายเป็นวรรณกรรมเรื่องสมมติที่แต่งเป็นร้อยแก้วขนาดยาว อาศัยเค้าโครงเรื่องมาจากชีวิตจริง ลักษณะของนวนิยายจะมีตัวละครเป็นผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง ตัวละครแต่ละตัว จะมีความสัมพันธ์กัน การใช้ภาษาในนวนิยายมีลักษณะเป็นการจำลองจากชีวิตจริง ฉากรในนวนิยายเป็นส่วนประกอบของเรื่องที่บรรยายถึงเวลาและสถานที่ ช่วยบอกให้ผู้อ่านรู้ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น เมื่อใด ที่ไหน และมีลักษณะอย่างไร (สายทิพย์ นุภูลกิจ, 2543) เพราะฉะนั้นการศึกษาภาษาเรื่องเล่าประเภทนวนิยายจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากจำลองมาจากชีวิตจริงส่งผลให้ภาษาที่ใช้ในนวนิยายใกล้เคียงกับภาษาที่ผู้คนใช้สื่อสาร กันในชีวิตจริง

ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและแพร่หลาย ส่งผลให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม การแปลจึงเข้ามามีบทบาทในการติดต่อสื่อสารของสังคมที่ใช้ภาษาต่างกัน การแปลเป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายของภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาฉบับแปล โดยผู้แปลพยายามคงความหมายเดิมของต้นฉบับให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด (ปฐมา อักขระจุ่ง, 2545) ในกรณีที่ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลมีลักษณะที่คล้ายกัน เช่น การเรียงคำในประโยคทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะเรียงแบบประยาน + กริยา (+ กรรม) จะทำให้การแปลเป็นไปได้อย่างราบรื่น แต่บางครั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลมีลักษณะที่ต่างกัน โดยเฉพาะภาษาที่มาจากการถ่ายทอดจากต่างประเทศ เช่น นามวิสัยในภาษาไทย ตำแหน่งของส่วน

ขยายจะอยู่หลังคำนาม จากว่า บ้านสีขาว คำว่า ‘สีขาว’ เป็นคำขยายลักษณะของคำนาม บ้าน ในขณะที่ นามว่าในภาษาอังกฤษ ตำแหน่งของส่วนขยายจะอยู่หน้าคำนาม เช่น white house คำว่า ‘white’ เป็นส่วนขยายลักษณะของคำนาม house ดังนั้นการแปลต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการเสนอความหมายเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายที่แต่ละภาษาบังคับใช้ (สัญลักษณ์, 2542: 2)

นวนิยายไทยที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นนวนิยายที่ได้รับรางวัลชีร็อต เช่น “ลับแล แก่คงอย” “ความสุขของกะทิ” “ประชาริปไตยบนเส้นข่าน” “เวลา” “ตลิ่งสูง ชุงหนัก” “บุนบิดหอง” “คำพิพากษา” รางวัลชีร็อต คือ รางวัลวรรณกรรมที่มอบให้แก่นักเขียน 10 ประเทศอาเซียน ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า พลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และ เวียดนาม เป็นเชือที่รู้จักกันทั่วไปในการประพันธ์ของประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่า นวนิยายที่ได้รับรางวัลชีร็อต หมายความและน่าเข้าถือที่จะเป็นแหล่งข้อมูลในการวิจัย

จากการศึกษาลักษณะภาษาที่ใช้ในนวนิยายเบื้องต้น ทั้งต้นฉบับภาษาไทยและฉบับแปลภาษาอังกฤษ สิ่งที่น่าสนใจคือ รูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงตัวละครในนวนิยายไทยและนวนิยายแปลอังกฤษมีลักษณะภาษาที่ต่างกัน ในนวนิยายภาษาไทยมีรูปภาษาที่อ้างถึงตัวละครหลากหลาย เช่น พี่ ป้า ครู ฉัน แม่ หลวงพี่ คุณพ่อ หรือบางครั้งก็ไม่ปรากฏรูปภาษาที่แสดงการอ้างถึง ในขณะที่รูปภาษาการอ้างถึงตัวละครที่ปรากฏในนวนิยายภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นบุรุษสรพนาม เช่น I, me, you, we, he, his, she, her การศึกษานวนิยายไทยที่แปลเป็นภาษาอังกฤษมีผู้ศึกษาทางด้านกลวิธีการแปล (วิมลมາลย์ แก้ววิมล, 2551; พรชัย พรวิริยะกิจ, 2555) ยังไม่มีผู้ได้ศึกษาในแง่ของการอ้างถึงตัวละครในนวนิยาย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการอ้างถึงบุคคลในนวนิยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการอ้างถึงบุคคลระหว่างนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยกับนวนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ในบทความนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะผลการศึกษาส่วนที่เป็นบทบรรยายของผู้ประพันธ์ โดยไม่กล่าวถึงผลการศึกษาส่วนที่เป็นบทสนทนาตัวละคร เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะการอ้างถึงจากการเล่าเรื่องของผู้ประพันธ์ โดยผู้วิจัยคาดว่า ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงลักษณะความแตกต่างของการอ้างถึงบุคคลระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเข้าใจมากยิ่งทางวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาทั้งสองและความแตกต่างของผลกระทบภาษาที่มีผลต่อการแปลอย่างไร อีกทั้งเป็นแนวทางในงานศึกษางานแปลอีกด้วย ในบริบทที่มีความเกี่ยวเนื่องทางวัฒนธรรมไทยเป็นภาษาอังกฤษ

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ้างถึง

ยัลลิเดียและชาชาน ได้ศึกษาการเขื่อมโยงความในภาษาอังกฤษ “Cohesion in English” (Halliday and Hasan, 1976) “reference” (การอ้างถึง) เป็นการเขื่อมโยงความลักษณะหนึ่งในภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นลักษณะการแสดงความสัมพันธ์ในแง่ความหมายของหน่วยภาษาหน่วยหนึ่ง ที่ไม่มีความหมายเป็นอิสระใน

ตัวเอง ต้องอาศัยการตีความจากหน่วยที่ถูกอ้างถึง “reference” แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. personal reference (การอ้างถึงบุคคล) คือ การใช้บุรุษสรรพนามเพื่ออ้างถึง 2. demonstrative reference (การอ้างถึงระบบส่วน) คือ การอ้างถึงแสดงความเฉพาะเจาะจงหรือบ่งบอกระยะห่างของตำแหน่ง หรือเวลา ระหว่างผู้พูดกับสิ่งที่อ้างถึง และ 3. comparative reference (การอ้างถึงเปรียบเทียบ) คือ การอ้างถึงแสดงการเปรียบเทียบ เช่น เปรียบเหมือน เปรียบต่าง ในงานวิจัยนี้ศึกษาการอ้างถึงบุคคล ผู้วิจัยจึงขออธิบายเฉพาะการอ้างถึงประเภท “personal reference” เป็นการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม เพื่อแสดงการเชื่อมโยงความให้สัมพันธ์กันในสถานการณ์

personal reference (การอ้างถึงบุคคล) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. personal pronoun (บุรุษสรรพนาม) เป็นการอ้างถึงบุคคลด้วยคำบุรุษสรรพนาม เช่น “I” “you” “he” “she” “they” 2. possessive determiners (คำบ่งชี้เจ้าของ) เป็นการอ้างถึงบุคคลด้วยคำบุรุษสรรพนามบ่งชี้ เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น “his” “her” “their” และ 3. possessive pronoun (สรรพนามแสดงความเป็นเจ้าของ) เป็นการอ้างถึงบุคคลด้วยบุรุษสรรพนามที่แสดงความเป็นเจ้าของ เช่น “hers” “yours” “mine”

วิภา ภานวงศ์ ศึกษาการเชื่อมโยงความในภาษาไทย (Cohesion in Thai) (Chanawangsa, 1986) อาศัยแนวคิดการเชื่อมโยงความ (cohesion) ของ ชัลลิเดียและชาชาน (1976) โดยศึกษาจากภาษาไทยทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ในส่วนการอ้างถึงบุคคล วิภา ภานวงศ์ เรียกว่า “pronominal” (หน่วยสรรพนาม หรือรูปแทนหน่วยนาม) ผลการศึกษาปรากฏว่าภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคล ที่พบทั้งในภาษาอังกฤษและภาษาไทย คือ การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม นอกจักนั้นยังปรากฏภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลในภาษาไทยด้วยคำนามที่ทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนาม และการอ้างถึงบุคคลที่ไม่ปรากฏในสรรพนาม สามารถแบ่งการอ้างถึงบุคคลเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. บุรุษสรรพนาม (personal pronouns) คือการใช้คำสรรพนามในการอ้างถึง มีทั้งสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 การอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษที่ 1 เช่น ฉัน ตัวฉัน ผู้ชาย ฯลฯ การอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่น คุณ ท่าน แก่ เธอ เอ็ง มึง การอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น ท่าน ท่าน มั่น เธอ นอกจากนี้คำสรรพนามบางคำสามารถอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 หรือ 2 ก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบท เช่น “เรา” ต้องอาศัยการตีความจากบริบทว่า “เรา” เป็นคำสรรพนามที่ใช้อ้างถึงผู้พูดหรือผู้ฟัง การเลือกใช้รูปสรรพนามให้เหมาะสมกับข้อความมีปัจจัยที่ต้องพิจารณา ได้แก่ อายุ เพศ ฐานะทางสังคมและ ความสัมพันธ์ ของผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง

2. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำสรรพนาม (pronominally used nouns) คือ การใช้คำนามทำหน้าที่เป็นคำสรรพนามเพื่ออ้างถึงสิ่งเดียวกัน แบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 คำเรียกญาติ (kinship terms) เช่น คำว่า พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ลูก หลาน การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่กล่าวถึง ใช้ได้กับหมู่เครือญาติและผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน เพื่อแสดงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและสนิทสนม

2.2 ชื่อบุคคล (personal names) เป็นคำที่ใช้เรียก ชื่อต้น ชื่อย่อ หรือชื่อเล่น ใช้อ้างถึงตนเองหรือผู้อื่น การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคลใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่กล่าวถึง ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์

2.3 คำแสดงความสัมพันธ์ (friendship terms) เป็นรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงเพื่อนฝูง เช่น เพื่อนเกลอ เพื่อนฝูง การอ้างถึงด้วยชื่อมิตรภาพใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่กล่าวถึง ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์

2.4 คำแสดงอาชีพ (occupation terms) เช่น คำว่า ครู อาจารย์ หมอ การอ้างถึงด้วยชื่ออาชีพใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่กล่าวถึง ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์

2.5 คำแสดงตำแหน่ง (title terms) เช่น คำว่า ผู้อำนวยการ หัวหน้า การอ้างถึงด้วยชื่อตำแหน่งเป็นรูปภาษาที่แสดงถึงสถานะทางหน้าที่การทำงาน ตำแหน่ง หรือยศ ใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่กล่าวถึง ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์ การอ้างถึงด้วยชื่อตำแหน่งในผู้ฟังและผู้ที่กล่าวถึงมักจะเป็นการแสดงถึงความเคารพที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟังหรือผู้ที่กล่าวถึง

3. สรรพนามอรูป (zero pronouns) เป็นสรรพนามที่ไม่ปรากฏในเนื้อความ พบโดยทั่วไปในภาษาไทยทั้งการอ้างถึงในภาษาพูดและภาษาเขียน การอ้างถึงด้วยสรรพนามที่ไม่ปรากฏให้อ้างถึงสิ่งที่ได้กล่าวไปแล้ว หรือใช้อ้างถึงสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ในบริบท สามารถใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่กล่าวถึง ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์

4. คำแสดงความเป็นเจ้าของ (possessives) ใช้บุพบท “ของ” หน้าคำสรรพนามที่แสดงเจ้าของ เช่น ปากกาของเข้าสีแดง ของฉันสีดำ การอ้างถึงด้วยคำแสดงความเป็นเจ้าของใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่กล่าวถึง ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์

ผู้วิจัยจะนำแนวคิด “personal reference” ของ Halliday and Hasan (1976) และ แนวคิด “pronominal” ของ วิภา ภานวงศ์ (Chanwangsa, 1986) มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบการอ้างถึงบุคคลในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย และนวนิยายแปลภาษาอังกฤษ เรื่อง “ความสุขของกะทิ” ทั้งนี้ในหัวข้อ “คำแสดงความเป็นเจ้าของ (possessives)” ที่ วิภา ภานวงศ์ ได้เสนอ ผู้วิจัยจะพิจารณาลักษณะการอ้างถึงบุคคลจากคำที่ปรากฏหลังคำบุพบท “ของ” เช่น “...กระเปาของวิชัย” ผู้วิจัยจะพิจารณาการอ้างถึงบุคคลในลักษณะนี้ ว่า “วิชัย” เป็นการอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล

2.2. การศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับนวนิยายแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย มีผู้ศึกษาเป็นจำนวนมากในหลายแห่งมุ่ง เช่น การศึกษาในเชิงภาษาศาสตร์สังคม (ศุภกานดา ทองบุญรอด, 2545; กชมน ทองสร้อย, 2549) การศึกษาลิธิกราฟ (อรสา ถาวรเลิศรัตน์, 2540; นิตา จำปาพิพิญ, 2546; สุดาวดี สุขสุชีพ, 2544) นวนิยายภาษาไทยก็ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศ เช่นเดียวกัน นวนิยายไทยที่ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษ และเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น ผู้ดี (พ.ศ. 2480) ของ ดอกไม้สดໄ่แดง (พ.ศ. 2497) สี่แผ่นดิน (พ.ศ.

2496) ของ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ข้างหลังภาพ (พ.ศ. 2479) ของ ศรีบูรพาตถิ่งสูง ชุงหนัก (พ.ศ. 2527) ของ นิคม รายวา แต่งงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับนวนิยายแปลที่มีต้นฉบับเป็นนวนิยายภาษาไทยมีจำนวนน้อยและเป็นการศึกษาแค่ในระดับคำ เช่น การศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชน: กรณีศึกษาความสุขของกะทิ” ของ (พรชัย พรวิริยะกิจ, 2555) โดยศึกษาการแปลในระดับคำ ซึ่งหมายถึงการทำรั้งนธรรมไทยที่ไม่มีคำเทียบเคียงในรั้งนธรรมตะวันตก ด้วยกรอบทฤษฎีของ โภนา เบเกอร์ (Baker, 2011) และการศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลคำศัพท์และสำนวนที่ใช้บรรยายประเพณีไทยอันไม่มีคำเทียบเคียงในรั้งนธรรมของภาษาแปล: กรณีศึกษานวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน” (วิมลมาลย์ แก้ววิมล , 2551)

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

3.1 การคัดเลือกข้อมูล

3.1.1 การศึกษานี้เป็นการศึกษาเบรี่ยบเทียบรูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลระหว่างนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยและฉบับแปลภาษาอังกฤษ อาศัยแหล่งข้อมูลจากนวนิยายรางวัลชีร์เรตต์ต้นฉบับภาษาไทยที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยคัดเลือกดังนี้

ก. นวนิยายที่ตีพิมพ์ล่าสุด

ข. นวนิยายที่ปรากฏภาษาในเรื่องเป็นภาษาไทยโดยไม่มีการใช้ภาษาไทยถี่

3.1.2 นวนิยายที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่คัดเลือกข้างต้น คือ เรื่อง “ความสุขของกะทิ (งามพรรณ เวชชาชีวะ, 2546)

นอกจากนี้นวนิยาย เรื่อง “ความสุขของกะทิ” ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำ 100 ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2559 ฉบับแปลภาษาอังกฤษชื่อเรื่อง “The Happiness of Kati” แปลโดย พรูเดนซ์ บอร์ธวิก (Prudence Borthwick, 2006) ได้รับรางวัลที่สองจากการประกวดงานแปล “John Dryden Translation Competition” จัดโดยสมาคมวรรณคดีเบรี่ยบเทียบแห่งอังกฤษ (British Comparative Literature Association) ซึ่งเป็นผลงานเขียนชั้นแรกที่ได้รางวัล อีกทั้งสมาคมห้องสมุดเด็กในสหรัฐอเมริกา (The Junior Library Guide) คัดเลือก “The Happiness of Kati” เป็นหนังสือแนะนำให้บรรณาธิการหัวประเทศ ใน ค.ศ. 2006 ดังนั้น “ความสุขของกะทิ” น่าจะเป็นนวนิยายที่มีความเหมาะสมและน่าเชื่อถือ มีผู้อ่านเป็นจำนวนมาก และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 รวบรวมข้อมูลรูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง “ความสุขของกะทิ” ฉบับภาษาไทยและฉบับแปลภาษาอังกฤษ ในส่วนบทบรรยายของผู้ประพันธ์ โดยจะเก็บข้อมูลรูปภาษาที่เป็นตัวอ้างถึงบุคคล จากหน่วยคำที่ได้กล่าวไปก่อนหน้าแล้ว หรือสามารถรับรู้ได้ด้วยบริบท เช่น ก่อนหน้านี้ **กะทิ**, เคยสังสั�ว่าทำไม่ถึงเรียกกระต่าย... ลงอยู่**กะทิ** ก็เข้าใจว่า จากข้อความตัวอย่าง คำว่า **กะทิ** (ตัวหนาและขีดเส้นใต้) เป็นรูปภาษาที่อ้างถึง **กะทิ** (ที่ขีดเส้นใต้)

3.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยอาศัยแนวคิด “personal reference” ของ ยัลลิเดย์และชาชาน (Halliday and Hasan, 1976) และ “pronominals” ของ วิกา ภานวังเศ (Chanwangsa, 1986) ด้วยการนำรูปภาษาการอ้างถึงที่ได้ในข้อ 3.2.1 มาจัดประเภทลักษณะการอ้างถึง จากนั้นเปรียบเทียบการแปลการอ้างถึงจากต้นฉบับภาษาไทยเป็นฉบับแปลภาษาอังกฤษ เช่น

ต้นฉบับ ยิ่ง~~แม่~~₁ นอนหลับก็แล้วครั้งละนาน ๆ ก็จะเหมือนทุกคนจะยิ่งแรมมาใช้เวลา กับ~~แม่~~₁ มากขึ้น

ฉบับแปล The more often Mother₁ slept and for longer, the more it seemed everyone was dropping in to spend time with her₁.

การอ้างถึงในต้นฉบับภาษาไทยใช้คำว่า ~~แม่~~₁ ซึ่งจัดเป็นลักษณะการอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติในขณะที่การอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษใช้คำว่า her₁ ซึ่งจัดเป็นลักษณะการอ้างถึงด้วยคำบุรุษสรรพนาม

3.2.3 สรุปผลและอภิปราย

4. ผลการวิจัย

4.1 การอ้างถึงบุคคลที่พบในนวนิยายเรื่อง “ความสุขของกะทิ” ต้นฉบับภาษาไทย

จากการศึกษารูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย เรื่อง “ความสุขของกะทิ” ส่วนบทบรรยายของผู้ประพันธ์ พบการอ้างถึง 5 ลักษณะ ได้แก่ (1) การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม (2) การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ (3) การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล (4) การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ และ (5) การอ้างถึงด้วยสรรพนามอรอุป

การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามปรากฏ 1 ตำแหน่ง ทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ในขณะที่การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ ชื่อบุคคล คำแสดงสถานภาพ และสรรพนามอรอุป ปรากฏการอ้างถึงบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3

ตารางที่ 1 ลักษณะการอ้างถึงบุคคลในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย ส่วนบทบรรยายของผู้ประพันธ์

ลักษณะการอ้างถึงที่พบในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย	จำนวนที่ปรากฏ (ครั้ง)	ค่าร้อยละ
บุรุษสรรพนาม	1	0.09
คำเรียกญาติ	530	47.96
ชื่อบุคคล	319	28.87
คำแสดงสถานภาพ	8	0.72
สรรพนามอรอุป	247	22.35
รวม	1,105	100

4.1.1 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม

การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามคือการใช้บุรุษสรรพนามในการอ้างถึงบุคคล หรือการใช้บุรุษสรรพนามแทนหน่วยนามที่ได้กล่าวไว้แล้ว

ผลการศึกษาปรากฏปีภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยบุรุษสรรพนาม 1 ครั้ง คือ “เรา”
 ตัวอย่างที่ 1 กะทី เชื่อจริง ๆ ว่า ป่านนี้ແມ່ มีความสุขแล้วในโลกใหม่ และในอนาคตເວລີ+2 จะได้พบกันอีก
 (n.103)

จาก ตัวอย่าง 1 เป็นการอ้างถึงบุคคลด้วยบุรุษสรรพนาม “เรา” อ้างถึง ทั้ง “กะทី” และ “ແມ່” ซึ่งเป็นการอ้างถึงที่ทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1

4.1.2 การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ

การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติเป็นการอ้างถึงด้วยคำที่ใช้เรียกเครือญาติ ใช้ได้กับหมู่เครือญาติ และผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน เพื่อแสดงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและสนิทสนม ผลการศึกษาพบปีภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยคำเรียกญาติ ตามโครงสร้างต่อไปนี้

[คำเรียกญาติ] ได้แก่ “ແມ່” “ຍາຍ” “ຕາ”
 [คำเรียกญาติ+ชื่อบุคคล] ได้แก่ “ພື້ທອງ” “ນ້ຳງູາ” “ນ້ຳກັນຕົ້ນ” “ລຸ່ງຕອງ” “ພື້ອ້ອຍ”
 [คุณ+คำเรียกญาติ+ชื่ออาชีพ] คือ “คุณລຸ່ງໜ່ວມ”
 ตัวอย่างที่ 2 ຍາຍໆ หันมามองเมื่อกะทីเข้ามาในครัว ຍາຍໆ ໄມ່ເຄຍຍື່ນຕອບຫວຼາຍ...
 ตัวอย่างที่ 3 ພື້ທອງເຂາຫມ້ອນມາจากวัดมาส่งศีນอย่างนอบน้อม...ພື້ທອງ ດວກຮະຕ່າຍກັບກະລະມັງໄສ່ມະພັງວ່າໃດ
 กີດັນພຽດ ฯ ลงໄປຕຸ້ນ
 ตัวอย่างที่ 4 ແມ່ເປັນໃໝ່ສູງນາຫລາຍວັນແລ້ວ คຸນລຸ່ງໜ່ວມປະຕິບັດ ມີສີ້නໍາໄມ່ດີທຸກຮັ້ງທີ່ກັບອອກໄປຈາກບ້ານໜົມຄື່ນ
 ນ້າງວາບອກວ່າคຸນລຸ່ງໜ່ວມ ອາຍຸໃຫ້ແນ່ເຂົ້າພັກຮັກຊາດ້ວຍໃນໂຮງພຍາບາລ
 (n.13) (n.33) (n.72)

ตัวอย่าง 2-4 เป็นการอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ ได้แก่ “ຍາຍ” “ພື້ທອງ” “คุณລຸ່ງໜ່ວມ” ที่ปรากฏเป็นครั้งที่สองของแต่ละตัวอย่าง โดยเป็นการอ้างถึง “ຍາຍ” “ພື້ທອງ” “คุณລຸ່ງໜ່ວມ” ที่ปรากฏในครั้งแรก ตามลำดับ

“ພື້ທອງ” ในตัวอย่างที่ 3 เป็นการอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ “ພື້” เป็นคำเรียกผู้ที่มีอายุมากกว่า

“คุณລຸ່ງໜ່ວມ” ในตัวอย่างที่ 4 เป็นการอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติที่มีรูปภาษา [คุณ+คำเรียกญาติ+คำแสดงอาชีพ] “คຸນລຸ່ງ” เป็นคำเรียกญาติแสดงความเป็นกันเอง ส่วน “ໜ່ວມ” เป็นการแสดงอาชีพ

4.1.3 การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล

การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคลเป็นการอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล คือ ชื่อเล่น ผลการศึกษาปรากฏปีภาษาแสดงการอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล ตามโครงสร้างดังนี้

[ชื่อบุคคล] ได้แก่ “กะทิ” “พิงค์”

[คุณ+ชื่อบุคคล] ได้แก่ “คุณตุ๊ก”

ตัวอย่างที่ 5 ก่อนหน้านี้กะทิเคยสงสัยว่าทำไม่ถึงเรียกระดับต่าย... ลงเอยกะทิให้ไว้... (น.33)

ตัวอย่างที่ 6 เด็กหญิง ที่ผู้เป็นแม่เรียกว่า “น้องพิงค์” เริ่มหน้างอ...กะทิรู้สึกถูกจะตามพิงค์ (น.101)

ตัวอย่างที่ 7 น้ากันต์นำอกที่หลังว่าสามีของคุณตุ๊ก ติดการพนัน...คุณตุ๊ก จึงแยกทาง (น.106)

จากตัวอย่างที่ 5-7 “กะทิ” “พิงค์” “คุณตุ๊ก” ที่ปรากฏช้าในแต่ละตัวอย่าง อ้างถึง “กะทิ” “เด็กหญิง” “คุณตุ๊ก” ที่ปรากฏในครั้งแรก ตามลำดับ

4.1.4 การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ

การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพเป็นการอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพทางสังคมปัจจัยต่าง ๆ เช่น เพศ วัย ฐานะทางสังคม รูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยคำแสดงสถานภาพที่พบในวนิยามเรื่อง “ความสุขของกะทิ” มีโครงสร้าง ดังนี้

[คำแสดงสถานภาพ] ได้แก่ “สาว” “ผู้หญิง” “เด็กผู้หญิง” “ผู้ใหญ่” “ลูกศิษย์”

[การแสดงสถานภาพ + คำเรียกญาติ] ได้แก่ “หลวงลุง”

ตัวอย่างที่ 8 หลวงลุง พาเพื่อท่องมาทำงานสวัสดิ์ด้วย หอบข้าวของมาพรุ่งพระรัตน์ หลวงลุง บอกว่าหากลับจะตรงไปสนามบินเลย (น.80)

ตัวอย่างที่ 9 ...พื่อท่องตื่นเต้นกับ_{สาว} วัยสี่ขวบมาก ชอบพายเรือมาชม_{สาว} บ่อย ๆ (น.69)

“หลวงลุง” ในตัวอย่างที่ 8 เป็นการอ้างถึงในรูปภาษา [คำแสดงสถานภาพ+คำเรียกญาติ] เป็นการแสดงสถานภาพทางฐานะในสังคม คือ นักบวชหรือพระ ตามด้วยคำเรียกญาติ “ลุง” เพื่อแสดงความเป็นกันเองและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน

“สาว” ในตัวอย่างที่ 9 เป็นการอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพทางเพศ คือ เพศหญิง

4.1.5 การอ้างถึงด้วยสรรพนามอรูป

การอ้างถึงด้วยสรรพนามอรูปเป็นการอ้างถึงที่ไม่ปรากฏในเนื้อความ ใช้อ้างถึงสิ่งที่ได้กล่าวไปแล้ว หรือใช้อ้างถึงสิ่งที่สามารถรับรู้ได้ในบริบท สามารถใช้อ้างถึงได้กับทั้งผู้ชาย ผู้หญิง และ ผู้ที่กล่าวถึงขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์

ตัวอย่างที่ 10 คืนนั้นกะทิ ตื่นมากลางดึก กะทิรู้สึกแปลกลใจของกล (น.73)

ตัวอย่างที่ 11 บนเนื้อทรายยังมีรอยประหลาด กะทิมานั่งพินิจดูอย่างเพลินตา...กะทิสงสัยแต่เพียงว่ามันวิ่งเร็วปานสายลมสมเขื่อใหม่นะ (น.49)

ตัวอย่างที่ 12 ยาย รู้ขนาดกระเพาะของกะทิ กะทิไม่อยากเห็นของเหลือกลับมาบุดเสีย กะทิจึงจัดข้าวให้ กะทิกินอีกพอตี (น.16)

จากตัวอย่างที่ 10-12 เป็นการอ้างถึงด้วยสรรพนามอรูป ไม่ปรากฏอ้างถึงในเนื้อความ สัญลักษณ์ กะทิ ในตัวอย่างที่ 10-11 อ้างถึง “กะทิ” ตัวอย่างที่ 12 สัญลักษณ์ กะทิ ทั้งสองครั้งเป็นการอ้างถึง “ยาย” และสัญลักษณ์ กะทิ เป็นการอ้างถึง “กะทิ”

4.2 การอ้างถึงบุคคลที่พูดในวนนิยายเรื่อง “The Happiness of Kati” ฉบับแปลภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาฐานภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลในวนนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษ เรื่อง “The Happiness of Kati” ในส่วนเนื้อหาของวนนิยาย พบรการอ้างถึงหัวหน้า 5 ลักษณะ ได้แก่ (1) การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม (2) การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ (3) การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล (4) การอ้างถึงด้วยคำแสดงอาชีพ (5) การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ การอ้างถึงบุคคลที่ปรากฏในฉบับแปลภาษาอังกฤษทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3

ตารางที่ 2 ลักษณะการอ้างถึงบุคคลในวนนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษ ส่วนบทบรรยายของผู้ประพันธ์

ลักษณะการอ้างถึงที่พูดในวนนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษ	จำนวนที่ปรากฏ (ครั้ง)	ค่าร้อยละ
บุรุษสรรพนาม	300	27.15
คำเรียกญาติ	395	35.75
ชื่อบุคคล	397	35.93
คำแสดงอาชีพ	1	0.09
คำแสดงสถานภาพ	12	1.08
รวม	1,105	100

4.2.1 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม

การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามคือการใช้คำบุรุษสรรพนามในการอ้างถึง จากการศึกษารูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลที่พูดในวนนิยายเรื่อง “The Happiness of Kati” ฉบับแปลภาษาอังกฤษ พบรูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม ได้แก่ “he” “she” “they” “their” “her” “him” “his” “them”

ตัวอย่างที่ 13 Mother₁ first developed symptoms when she was thirty-three. She₁ had been ill for nearly five years now.

(p.39)

ตัวอย่างที่ 14 Kati₁ had often wondered why the coconut scraper was called a ‘rabbit’.... Finally she₁’d decided that

(p.23)

ตัวอย่างที่ 15 Uncle Kunn₁ did not speak much, but it was as if he₁ had told Kati about all sorts of thing and knew what she was thinking too.

(p.37)

ตัวอย่างที่ 16 Grandma greeted Tong₁ as he₁ entered the kitchen.

(p.22)

“she” (ตัวอย่างที่ 13) และ “she” (ตัวอย่างที่ 14) อ้างถึง “Mother” และ “Kati” ตามลำดับ “he” ในตัวอย่างที่ 15 และ 16 อ้างถึง “Uncle Kunn” และ “Tong” ตามลำดับ

4.2.2 การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ

เป็นการอ้างถึงด้วยคำที่ใช้เรียกเครือญาติ ผลการศึกษาปรากฏว่าภาษาที่แสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยคำเรียกญาติ ดังโครงสร้างต่อไปนี้

[คำเรียกญาติ] ได้แก่ “Grandpa” “Grandma” “Mother”

[คำเรียกญาติ + ชื่อบุคคล] ได้แก่ “Uncle Kunn” “Aunt Da”

ตัวอย่างที่ 17 Grandpa₁ said, quite casually, that wherever people were, they still looked up at the same moon. Kati knew that Grandpa₁ meant one person... (p.24)

ตัวอย่างที่ 18 From Uncle Kunn₁ Kati heard all about this disease with many names.... Uncle Kunn₁ spoke of Lou Gehrig, the American baseball player... (p.38)

ตัวอย่างที่ 17-18 “Grandpa” “Uncle Kunn” ที่ปรากฏเป็นครั้งที่สอง อ้างถึง คำว่า “Grandpa” “Uncle Kunn” ที่ปรากฏในครั้งแรก

4.2.3 การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล

การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคลเป็นการอ้างถึงด้วยคำที่ใช้เรียก ชื่อเล่น ได้แก่ “Kati” “Tong”

“Pinkie” “Touk”

ตัวอย่างที่ 19 From Uncle Kunn Kati₁ heard all about this disease with many names... Kati₁ heard about the spirometer... (p.38)

ตัวอย่างที่ 20 Tong₁ was dutifully one of Grandma's cooking pots from the temple.... Tong₁ grasped the scraping rabbit and the basin of coconuts and briskly made his way to the yard area under the house. (p.23)

ตัวอย่างที่ 21 Kati thought she might like Pinkie₁. She smiled at her₁ and Pinkie₁ stopped pulling away... (p.69)

ตัวอย่าง 19-21 “Kati” “Tong” “Pinkie” ที่ปรากฏเป็นครั้งที่สอง อ้างถึง “Kati” “Tong” “Pinkie” ที่ปรากฏในครั้งแรก นอกจากนี้ ตัวอย่างที่ 21 “Pinkie” อ้างถึง “her” ที่ปรากฏในประโยคเดียวกันด้วย

4.2.4 การอ้างถึงด้วยคำแสดงอาชีพ

การอ้างถึงด้วยคำแสดงอาชีพเป็นการอ้างถึงด้วยชื่ออาชีพ ผลการศึกษาปรากฏว่าภาษาที่แสดงการอ้างถึงด้วยชื่ออาชีพ ได้แก่ “the doctor”

ตัวอย่างที่ 22 Dr Pradit₁ 's face was always serious...the doctor₁ wanted Mother to rest up in the hospital... (p.66)

ตัวอย่าง 22 “the doctor” เป็นการอ้างถึง “Dr Pradit” ด้วยคำแสดงอาชีพ

4.2.5 การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ

การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพเป็นการอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพทางสังคมปัจจัยต่างๆ เช่น เพศ วัย ฐานะทางสังคม ในวนนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษประกอบภาษาไทยแสดงการอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ ได้แก่ “a woman” “the adults” “the little girl” “the abbot” “the abbot’s pupil”

ตัวอย่างที่ 23 Kati was content to window-shop until she heard someone, call a greeting Aunt Da...
A woman₁ about the same age as Mother... (p.95)

ตัวอย่างที่ 23 เป็นการใช้การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพทางเพศ “A woman” อ้างถึง “someone”

4.3 การอ้างถึงบุคคลที่พบรูปในวนนิยายต้นฉบับภาษาไทยเรื่อง “ความสุขของกะทิ” เปรียบเทียบกับฉบับแปลภาษาอังกฤษ

4.3.1 การอ้างถึงด้วยบุรุษสรพนามในต้นฉบับภาษาไทย เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษ พบรูปการอ้างถึงด้วยบุรุษสรพนาม ที่ทำหน้าที่เป็นสรพนามบุรุษที่ 3 คือ They
ตัวอย่างที่ 24

กะทิ เชื่อจริง ๆ ว่า ป่านนี้_{แม่} มีความสุขแล้วในโลกใหม่ และในอนาคต_{เรา}₁₊₂ จะได้พบกันอีก (n.103)

Kati truly believed that by now Mother₂ was happy in a new world, and that in the future they₁₊₂ would meet again. (p.98)

ตัวอย่าง 24 การอ้างถึงในภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นการอ้างถึงด้วยบุรุษสรพนาม โดยในภาษาไทยใช้คำว่า “เรา” ทำหน้าที่เป็นสรพนามบุรุษที่ 1 ในขณะที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “they” ซึ่งทำหน้าที่เป็นสรพนามบุรุษที่ 3

4.3.2 การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติในต้นฉบับภาษาไทย ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ 4 ลักษณะ คือ การอ้างถึงด้วยบุรุษสรพนาม การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล และการอ้างถึงด้วยคำแสดงอาชีพ การอ้างถึงทุกลักษณะทำหน้าที่เป็นสรพนามบุรุษที่ 3 รูปภาษาที่แสดงการอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติและแปลเป็นภาษาอังกฤษ ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยคำเรียกญาติในวนนิยายต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ	
คำเรียกญาติ	บุรุษสรพนาม	คำเรียกญาติ
แม่	“she” “her”	“Mother”
ยาย	“she” “her”	“Grandma”
ตา	“he” “him” “his”	“Grandpa”

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยคำเรียกญาติ+ชื่อบุคคล ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ		
คำเรียกญาติ + ชื่อบุคคล	บุรุษสรรพนาม	คำเรียกญาติ + ชื่อ บุคคล	ชื่อบุคคล
น้าງๆ	“she” “her”	“Aunt Da”	
น้ากันต์	“he” “him” “his”	“Uncle Kunn”	
พีทอง	“he” “him” “his”		“Tong”
ลุงทอง	“he” “his”	“Uncle Dong”	
พีอ้อย			“Wannee”

ตารางที่ 5 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วย คุณ+เรียกญาติ+คำแสดงอาชีพ ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ
คุณ + คำเรียกญาติ + คำแสดงอาชีพ	คำแสดงอาชีพ
คุณลุงหมอ	“the doctor”

ตัวอย่างที่ 25

น้ากันต์₁ไม่ค่อยพูด แต่ก็ทิกลับรู้สึกเหมือนน้ากันต์₁ บอกเล่าให้กับทิรุและเข้าใจอะไรมากมาย
รวมทั้งรู้ใจกะทิดดวย (n.49)

Uncle Kunn₁ did not speak much, but it was as if he₁ had told Kati about all sorts of thing and knew what she was thinking too. (p.37)

ตัวอย่างที่ 26

ยิ่งแม่₁นอนหลับดีและครั้งละนาน ๆ ก็ดูเหมือนทุกคนจะยิ่งแวงมาให้เวลา กับแม่₁มากขึ้น (n.55)

The more often Mother₁ slept and for longer, the more it seemed everyone was dropping in to spend time with her₁. (p.44)

ตัวอย่างที่ 27

กะทิฟังที่น้ากันพูดรือย ๆ ถึงโรคเดียวกันที่เมียลายชื่อ...น้ากันต์₁ ยังพูดถึงนักเบสบอลชาวอเมริกันชื่อ Lou Gehrig (n.50)

From Uncle Kunn₁ Kati heard all about this disease with many names.... Uncle Kunn₁ spoke of Lou Gehrig, the American baseball player... (p.38)

ตัวอย่าง 25 และ 27 เป็นการอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ “น้ากันต์” ในภาษาไทย แปลเป็นบุรุษ สรรพนาม “he” และ คำเรียกญาติ “Uncle Kunn” ตามลำดับ ส่วนตัวอย่าง 26 เป็นการแปลการอ้างถึงจาก คำเรียกญาติ “แม่” เป็นบุรุษสรรพนาม “her”

ตัวอย่างที่ 28

พี่ทอง₁ เอาหม้อมาจากวัดมาส่งคืนอย่าง nobon น้อม... พี่ทอง₁ ครัวกระต่ายรักจะลงมือสำหรับไว้ ก็เดินพรวดๆ ลงไปใต้ถุน (n.33)

Tong₁ was dutifully one of Grandma's cooking pots from the temple.... Tong₁-grasped the scraping rabbit ... (p.23)

ตัวอย่างที่ 28 ในภาษาไทยเป็นการอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ “พี่ทอง” ในขณะที่ภาษาอังกฤษ เป็นการอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล “Tong” ไม่แสดงการแปลในส่วน “พี่” ที่ปรากฏในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 29

คุณลุงหมอบรัดดิษฐ์₁ มีหน้าไม่ดีทุกครั้ง... คุณลุงหมอม₁ อยากให้แม่เข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล (n.72)

Dr Pradit₁'s face was always serious... the doctor₁ wanted Mother to rest up in the hospital... (p.66)

ตัวอย่างที่ 29 รูปภาษาแสดงการอ้างถึงในภาษาไทย คือ “คุณลุงหมอม” ส่วนในภาษาอังกฤษ เป็นการอ้างถึงด้วยคำแสดงอาชีพ คือ คำว่า “the doctor” ไม่ปรากฏการแปลคำว่า “คุณ” และ “ลุง”

4.3.3 การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคลในต้นฉบับภาษาไทย พบรการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ ทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่สาม 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และชื่อบุคคล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยชื่อบุคคล ในนานินิยายต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ	
ชื่อบุคคล	บุรุษสรรพนาม	ชื่อบุคคล
กะทิ	“she” “her”	“Kati”
พิงค์	“Pinkie”	

ตารางที่ 7 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วย คุณ+ชื่อบุคคล ในนานินิยายต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ
คุณ + ชื่อบุคคล	ชื่อบุคคล
คุณตึก	“Touk”

ตัวอย่างที่ 30

ก่อนหน้านี้ กะทิ₁ เคยสงสัยว่าทำไมถึงเรียกระต่าย... ลงเอย กะทิ₁ ก็เข้าใจว่า (n.33)

Kati₁ had often wondered why the coconut scraper was called a ‘rabbit’.... Finally she₁’d decided that.... (p.23)

ตัวอย่างที่ 30 การอ้างถึงภาษาไทยเป็นการอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล “กะทิ” แปลเป็นการอ้างถึง ด้วยบุรุษสรรพนาม “she”

ตัวอย่างที่ 31

กะทิ₁ พังที่น้ากันพูดเรื่อย ๆ ถึงโรคเดียวท่านที่มีหลายชื่อ...กะทิ₁ยังได้รับฟังเรื่องเครื่องสเปร์มิเตอร์...

(น.50)

From Uncle Kunn Kati₁ heard all about this disease with many names... Kati₁ heard about the spirometer... (p.38)

ตัวอย่างที่ 32

...สามีของคุณตูก₁ ติดการพนัน...คุณตูก₁ จึงแยกทาง (น.106)

...Touk₁'s husband had been addicted to gambling...Touk₁ separated from him... (p.100)

ตัวอย่าง 31-32 การอ้างถึงในภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นการอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล โดยในภาษาไทยคำที่อ้างถึง คือ คำว่า “กะทิ” และ “คุณตูก” ตามลำดับ ในภาษาอังกฤษคำที่อ้างถึง คือ คำว่า “Kati” และ “Touk” ตามลำดับ แต่ไม่ปรากฏการแปล “คุณ” จากคำว่า “คุณตูก”

4.3.4 การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรพนาม และคำแสดงสถานภาพ เป็นการอ้างถึงสรพนามบุรุษที่ 3 ปรากฏปภาษาตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 8 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยคำแสดงสถานภาพในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ	
คำแสดงสถานภาพ	บุรุษสรพนาม	คำแสดงสถานภาพ
สาว	“her”	
ลูกศิษย์		“the abbot’s pupil”
ผู้ใหญ่		“the adults” “grownups”
เด็กผู้หญิง		“the little girl”
ผู้หญิง		“a woman”

ตารางที่ 9 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วย คำแสดงสถานภาพ+คำเรียกญาติ ในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ
คำแสดงสถานภาพ + คำเรียกญาติ	คำแสดงสถานภาพ
หลวงลุง	“the abbot”

ตัวอย่างที่ 33

...พี่ทองตื่นเต้นกับสาวชาวกรุง₁ วัยสี่ขวบมาก ชอบพายเรือมาชนโฉมสาว₁ บ่อย ๆ (น.69)

Tong had been quite excited over the arrival of the four-year-old ‘city girl’₁. He would paddle his boat over to play with her₁ often (p.63)

- ตัวอย่างที่ 34 หลวงลุง₁ พาเพื่อลงมาทำงานสุดคืนสุดท้าย หอบข้าวของมาพะรุงพระรัง หลวงลุง₁ บอกว่าขากลับจะตรงไปสนามบินเลย (น.80)
 Tong came with his uncle, the abbot₁, in time for the last day of the chanting. They'd brought a lot of the luggage, and the abbot₁ said they would be living for the airport... (p.74)

ตัวอย่างที่ 33 ปรากฏรูปภาษาแสดงการอ้างถึงภาษาไทยด้วยคำแสดงสถานภาพทางเพศ “สาว” ในขณะที่ฉบับแปลเป็นการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม “her” ตัวอย่างที่ 34 ต้นฉบับภาษาไทยเป็นการอ้างถึงในรูปภาษาคำแสดงสถานภาพนักบุรุษหรือพระ คือ “หลวง” ตามด้วยคำเรียกญาติ “ลุง” เพื่อแสดงความเป็นกันเองและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ในขณะที่ภาษาอังกฤษแปลว่า “the abbot” เป็นคำแสดงสถานภาพทางสังคม หมายถึง นักบุรุษ และไม่มีการแปลในส่วน “ลุง” ที่ปรากฏในต้นฉบับภาษาไทย

4.3.5 การอ้างถึงด้วยสรรพนามอรูปในต้นฉบับภาษาไทย ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และชื่อบุคคล ปรากฏในตำแหน่งสรรพนามบุรุษที่ 3 มีรูปภาษาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ตารางแสดงการอ้างถึงบุคคลด้วยสรรพนามอรูป ในนานาภาษาต้นฉบับภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ

รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาไทย	รูปภาษาที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ		
สรรพนามอรูป	บุรุษสรรพนาม	ชื่อบุคคล	
ø	“she” “her” “his” “their”	“he” “him” “them” “they”	“Kati”

- ตัวอย่างที่ 35
 ยายร้องทักเพื่อ Ø₁ ที่เดินเข้ามายังครัว (น.33)
 Grandma greeted Tong₁ as he₁ entered the kitchen. (p.22)

- ตัวอย่างที่ 36
 บนเนื้อทรายยังมีรอยประหลาด กะทิ มานั่งพินิจดูอย่างเพลินตา... Ø₁ สนใจแล้วเพียงว่ามันวิ่งเร็วปานสายลม สมชื่อให้นะ... (น.49)

On the sand there were other strange markings. Kati₁ sat and studied these at length. Kati₁ had yet to see if they lived up to their name and ran as fast as the wind. (p.37)

จากตัวอย่างที่ 35-36 การอ้างถึงภาษาไทยเป็นการอ้างถึงด้วยสรรพนามอรูป ส่วนในภาษาอังกฤษ อ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม “he” และอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล “Kati” ตามลำดับ

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการอ้างถึงบุคคลในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยและนวนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษ กรณีศึกษา เรื่อง “ความสุขของกะทิ” ผลศึกษาพบว่า การอ้างถึงบุคคลที่พบทั้งในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย และฉบับแปลภาษาอังกฤษ มี 4 ลักษณะ ได้แก่ 1. การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม 2. การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติ 3. การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคล 4. การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนามในนวนิยายภาษาไทยพบเพียง 1 ครั้ง ส่วนการอ้างถึงด้วยสรรพนามอธุรูปพบเฉพาะในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย

เมื่อเปรียบเทียบการแปลการอ้างถึงจากนวนิยายต้นฉบับภาษาไทยเป็นนวนิยายฉบับแปลภาษาอังกฤษ พบว่า (ก) การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม (ข) การอ้างถึงด้วยคำเรียกญาติในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึง 4 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม คำเรียกญาติ ชื่อบุคคล และคำแสดงอาชีพ (ค) การอ้างถึงด้วยชื่อบุคคลในนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และชื่อบุคคล (ง) การอ้างถึงด้วยคำแสดงสถานภาพในต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และคำแสดงสถานภาพ (จ) การอ้างถึงด้วยสรรพนามอธุรูปในต้นฉบับภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึงในฉบับแปลภาษาอังกฤษ 2 ลักษณะ คือ บุรุษสรรพนาม และชื่อบุคคล ดังนั้นการอ้างถึงในทุกลักษณะที่พบรูปในนวนิยายภาษาไทย มีการแปลการอ้างถึงในนวนิยายฉบับภาษาอังกฤษเป็นบุรุษสรรพนาม

นอกจากนี้การอ้างถึงด้วยสรรพนามอธุรูปที่พบรูปในภาษาไทย ได้รับการแปลเป็นบุรุษสรรพนามในทุกรูปภาษาที่เจอนอกใน การอ้างถึงด้วยคำบุรุษสรรพนาม ได้แก่ he, she, they, their, her, him ,his ,them อีกทั้งการอ้างถึงบุคคลทุกลักษณะในนวนิยายภาษาไทยได้รับการแปลเป็นบุรุษสรรพนาม

นวนิยายเรื่อง “ความสุขของกะทิ” เป็นนวนิยายแนวครอบครัว อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้พบลักษณะการอ้างถึงบุคคลด้วยคำเรียกญาติในภาษาไทยเป็นจำนวนมากที่สุด และอาจจะส่งผลให้พบรูปการแปลการอ้างถึงในภาษาอังกฤษเป็นคำเรียกญาติเป็นจำนวนมากเช่นกัน หากศึกษาการอ้างถึงบุคคลจากนวนิยายประเภทอื่น ๆ อาจจะปรากฏลักษณะการอ้างถึงบุคคลที่แตกต่างไปจากบทความวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- กชมนน ทองสร้อย. (2549). กลไกการแปลภาษาเด็กรถยนต์ : กรณีศึกษานวนิยายแปลเรื่อง คำสารภาพของสาวนักช้อปฯ และสาวนักช้อปฯ ตะลุยนิวยอร์ก ของพอลอย จิรยะเวช. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
- มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวิชาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2544). การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความในภาษาไทย. ใน จินทนาก ดำรงเลิศ (บรรณาธิการ), วิชญปัญญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดีญ ศรีนราวน์. (2559). ภาษาและภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นิดา จำปาทิพย์. (2546). การศึกษานวนิยายแปลเรื่องแดร็กคิวล่าจอมผีดิบ ของ อ.สายสุวรรณ จากต้นฉบับ เรื่อง DRACULAR โดย BRAM STOKER. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
- มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวากษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.
- ปฐมา อักษรจรุ. (2545). ศิลปะการแปลไทยเป็นอังกฤษ. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- พรชัย พรวิริยะกิจ. (2555). กลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชน : กรณีศึกษา ความสุขของกะทิ. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวากษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.
- ศุภกานดา ทองบุญรอด. (2545). กลวิธีการแปลภาษาเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.
- มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวากษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.
- สัญฉวี สายบัว. (2542). หลักการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2543). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง เมสโปรดักส์.
- สุดาวดี สุขสุขีพ. (2544). กลวิธีการแปลวรรณกรรมเรื่อง พิชิตตะวันตก ของ ไซร์วัฒน์ ยันเปี้ยม. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวากษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา,
- อรสา ถาวรเลิศรัตน์. (2540). บทวิเคราะห์เปรียบเทียบนานิยายแปลเรื่อง เดียวดาย และ lonely lady. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Baker, Mona. (2011). *In other words: A coursebook on translation*. Abingdon (U.K.): Routledge.
- Grimes, Joseph. (1975). *The thread of discourse*. The Haug: Mouton.
- Halliday, M. A. K., and Ruqaiya Hasan. (1976). *Cohesion in English*. London: Longman.
- Longacre, Robert E.. (1993). *The grammar of discourse*. New York: Plenum Press.
- Channawangsa, Wipah (1986). *Cohesion in Thai*. (Ph.D. dissertation), Georgetown University.